

Dokument z posiedzenia

A8-0413/2018

29.11.2018

SPRAWOZDANIE

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

Sprawozdawczyni: Rebecca Harms

Objaśnienie używanych znaków

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

Poprawki do projektu aktu

Poprawki Parlamentu w postaci dwóch kolumn

Skreślenia zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w lewej kolumnie. Zmianę brzmienia zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w obu kolumnach. Nowy tekst zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w prawej kolumnie.

Pierwszy i drugi wiersz nagłówka każdej poprawki wskazuje element rozpatrywanego projektu aktu, którego dotyczy poprawka. Jeżeli poprawka odnosi się do obowiązującego aktu, do którego zmiany zmierza projekt aktu, nagłówek zawiera dodatkowo trzeci wiersz, w którym wskazuje się odpowiednio obowiązujący akt i przepis, którego dotyczy poprawka.

Poprawki Parlamentu w postaci tekstu skonsolidowanego

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą*. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu **■** lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu *wytłuszczonym drukiem i kursywą* i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.

Tytułem wyjątku nie zaznacza się zmian o charakterze ściśle technicznym wprowadzonych przez służby w celu opracowania końcowej wersji tekstu.

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO.....	5
UZASADNIENIE	18
PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ.....	21
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	22

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

(Konsultacja)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2018)0466),
 - uwzględniając traktat o przystąpieniu z 2003 r., w szczególności art. 3 załączonego do niego Protokołu nr 4,
 - uwzględniając wniosek o opinię skierowany przez Radę (C8-0394/2018).
 - uwzględniając art. 78c Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A8-0413/2018),
1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;
 2. zwraca się do Komisji o odpowiednią zmianę jej wniosku, zgodnie z art. 293 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
 3. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
 4. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do wniosku Komisji;
 5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 1

Tekst proponowany przez Komisję

(1) Zgodnie z Protokołem nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina¹ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1

Poprawka

(1) Zgodnie z Protokołem nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina¹ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1

oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków.

¹ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków. **Protokół nr 4 pozostaje podstawą prawną programu Ignalina.**

¹ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

Uzasadnienie

Należy podkreślić, że postanowienia Protokołu nr 4 jako podstawy programu pozostają w mocy.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

(2) Zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. **Z** dostępnych szacunków **wynika**, że potrzebne są dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2020.

Poprawka

(2) Zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. **Na podstawie** dostępnych szacunków **i przewidywanego terminu ostatecznego zamknięcia elektrowni w 2038 r. można stwierdzić**, że potrzebne są **znaczne** dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2020. **Aby umożliwić ukończenie planu likwidacji do 2038 r., konieczne będzie rozwiązanie problemu luki w finansowaniu w wysokości 1 548 mln EUR.**

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

(3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem unijnym i krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom¹, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom². Ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie.

¹ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

² Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy

Poprawka

(3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem unijnym i krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom¹, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom². Ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie. ***Dyrektywa 2011/70/Euratom umożliwia jednak Unii wniesienie wkładu w szerokie spektrum projektów likwidacji, w tym składowania i usuwania wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych. Chociaż dyrektywa 2011/70/Euratom stanowi, że koszty gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi ponoszą osoby, które wygenerowały te materiały, przepis ten nie może być stosowany z mocą wsteczną do Litwy, która zamknęła elektrownię jądrową Ignalina zanim dyrektywa ta została przyjęta, i w związku z tym nie była w stanie zgromadzić wystarczających środków na składowanie i usuwanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych.***

¹ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

² Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy

wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

Uzasadnienie

Motyw 13 dyrektywy 2011/70/Euratom wyraźnie wskazuje, że Wspólnota brała udział w zapewnianiu wsparcia finansowego różnych działań likwidacyjnych, w tym gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi. Definicje „gospodarki odpadami radioaktywnymi” obejmują, między innymi, składowanie i usuwanie.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

(4) Uznając, że przedwczesne wygaszenie a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 stwierdzono, że pomoc Unii w ramach programu Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych.

Poprawka

(4) Uznając, że przedwczesne wygaszenie, a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW (*moderowanych grafitem, kanałowych*), *takich samych jak reaktory w Czarnobylu*, pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu, *biorąc pod uwagę, że praktycznie nigdzie na świecie nie było przypadku likwidacji podobnego typu reaktora*, i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 stwierdzono, że pomoc Unii w ramach programu Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych *do momentu ostatecznego zamknięcia przewidywanego obecnie na rok 2038.*

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 10

(10) Program powinien również zapewnić rozpowszechnianie wiedzy zdobytej w ramach programu we wszystkich państwach członkowskich, przy zapewnieniu koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi programami unijnymi na rzecz działań w zakresie likwidacji w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji; **ponieważ takie środki przynoszą największą wartość dodaną UE.**

(10) Program powinien również zapewnić rozpowszechnianie wiedzy zdobytej w ramach programu we wszystkich państwach członkowskich, przy zapewnieniu koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi programami unijnymi na rzecz działań w zakresie likwidacji w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji. **Aby środki te przyniosły jak największą unijną wartość dodaną, finansowanie upowszechniania wiedzy powinno pochodzić z innych źródeł finansowych Unii niż finansowanie prac likwidacyjnych.**

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 11

(11) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych.

(11) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych **i zapewniając konkurencyjne wynagrodzenie wykwalifikowanym pracownikom.**

Uzasadnienie

Jednym z wyzwań w Ignalinie jest to, że wynagrodzenia często nie są atrakcyjne dla specjalistów, którzy niejednokrotnie poszukują zatrudnienia gdzie indziej. Może to wpłynąć na jakość prac likwidacyjnych.

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 12

Tekst proponowany przez Komisję

(12) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, **choć ostateczna odpowiedzialność za likwidację spoczywa na Litwie**. Obejmuje to także **skuteczny pomiar** postępów i wyników działań, a także wdrażanie środków naprawczych **w razie potrzeby**.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 16

Tekst proponowany przez Komisję

(16) Program powinien być realizowany w ramach wspólnego wysiłku finansowego Unii i Litwy. Należy ustalić **maksymalny** próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę **praktykę porównywalnych programów unijnych i wzmocnienie gospodarki litewskiej**, od momentu rozpoczęcia programu likwidacji elektrowni Ignalina do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia **unijna stawka współfinansowania nie powinna być wyższa niż 80 %** kosztów kwalifikowalnych. **Pozostałe współfinansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych dawców**.

Poprawka

(12) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia. Obejmuje to także **skuteczne monitorowanie** postępów i wyników działań, a także, **w razie potrzeby**, wdrażanie środków naprawczych **wspólnie z Litwą i Unią**.

Poprawka

(16) Program powinien być realizowany w ramach wspólnego wysiłku finansowego Unii i Litwy. **Protokół 4 do traktatu o przystąpieniu z 2003 r. przewiduje, że wkład Unii w ramach programu Ignalina może pokrywać 100 % łącznych wydatków na niektóre środki**. Należy ustalić próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę **wyniki sprawozdania Komisji z 2018 r. w sprawie oceny i realizacji programów pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w Bułgarii, na Słowacji i na Litwie, a także zobowiązanie polityczne Litwy do wniesienia wkładu w wysokości 14 % całkowitych kosztów likwidacji, unijna stopa współfinansowania**, od momentu rozpoczęcia programu likwidacji elektrowni Ignalina do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia, **stopa**

współfinansowania unijnego powinna wynosić 86 % kosztów kwalifikowalnych. *Litwa powinna zapewnić pozostałe współfinansowanie z innych źródeł* niż budżet Unii. *Należy dolożyć starań, aby przyciągnąć finansowanie z innych źródeł*, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych *darczyńców*.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 16 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(16a) Poza zakresem programu Ignalina Litwa w dalszym ciągu ponosi ostateczną odpowiedzialność za rozwój i inwestycje w regionie Ignalina, który charakteryzuje się niskimi dochodami i najwyższą stopą bezrobocia w kraju, głównie ze względu na zamknięcie elektrowni jądrowej Ignalina, największego pracodawcy w regionie.

Uzasadnienie

Nie należy lekceważyć problemów społeczno-gospodarczych w regionie Ignalina, w szczególności w wieloetnicznym mieście Visaginas. Stanowią one dla Litwy poważne wyzwanie zarówno pod względem finansowym, jak i politycznym.

Poprawka 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 19

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(19) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.

(19) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom *i może wnieść wkład w jego realizację, nie naruszając przepisów tej dyrektywy.*

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 23 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(23a) Ze względów historycznych wsparcie finansowe Unii związane z likwidacją reaktora jądrowego Ignalina jest w pełni uzasadnione, ale program nie powinien stanowić precedensu umożliwiającego wykorzystanie unijnych środków przy likwidacji innych reaktorów jądrowych. Każde państwo członkowskie powinno przyjąć etyczne zobowiązanie wobec przyszłych pokoleń do nienakładania nadmiernych obciążeń w odniesieniu do wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych, w tym wszelkich odpadów promieniotwórczych, których należy się spodziewać w związku z likwidacją istniejących obiektów jądrowych. Podstawą polityki krajowej musi być zasada „zanieczyszczający płaci”.

Uzasadnienie

Motyw 24 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom. Państwa członkowskie muszą dopilnować, by główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektów i/lub działań związanych z gospodarowaniem odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym spoczywała na posiadaczu zezwolenia, a same ponoszą ostateczną odpowiedzialność za gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi powstałymi na ich terytorium. Art. 4 ust. 3 lit. e) dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 23 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(23b) W zaleceniu Komisji 2006/851/Euratom wskazano, że zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” w okresie eksploatacji instalacji nuklearnych operatorzy powinni

zgromadzić adekwatne zasoby finansowe przeznaczone na późniejsze koszty likwidacji.

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 3 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Celem ogólnym programu jest pomoc Litwie w **realizacji** likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego **likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, przy jednoczesnym zapewnieniu szerokiego rozpowszechniania we wszystkich państwach członkowskich UE uzyskanej w ten sposób wiedzy na temat likwidacji obiektów jądrowych.**

Poprawka

1. Celem ogólnym programu jest **odpowiednia** pomoc Litwie w **bezpiecznej** likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego **tej likwidacji, w tym tymczasowego składowania wypalonego paliwa jądrowego.**

Poprawka 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 3 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. **Celem szczegółowym** programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w Ignalinie zgodnie z planem likwidacji, dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi, **a także rozpowszechnianie zgromadzonej wiedzy wśród zainteresowanych stron w UE.**

Poprawka

2. **Głównym celem** programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w Ignalinie zgodnie z planem likwidacji **oraz** dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi.

Poprawka 15

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 3 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Uzupełniającym celem programu jest zapewnienie upowszechnienia wiedzy na temat likwidacji obiektów jądrowych na szeroką skalę we wszystkich państwach członkowskich UE. Cel uzupełniający powinien być finansowany z programu pomocy finansowej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi (COM (2018)467).

Poprawka 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 3 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Dokładny opis celu szczegółowego przedstawiono w załączniku I. Komisja może, w drodze aktów wykonawczych, zmienić załącznik I zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 2.

3. Szczegółowy opis głównego celu znajduje się w załączniku I.

Uzasadnienie

Załącznik I stanowi istotną część rozporządzenia i dlatego nie należy go zmieniać po przyjęciu rozporządzenia.

Poprawka 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 4 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1. Pula środków finansowych na realizację programu *na lata* 2021–2027 wynosi 552 000 000 EUR według cen bieżących.

1. Pula środków finansowych na realizację programu *w latach* 2021–2027 wynosi 780 000 000 EUR według cen bieżących, przeznaczonych na osiągnięcie głównego celu programu, czyli działania likwidacyjne.

Poprawka 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 7 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Ogólna **maksymalna** stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach programu **nie przekracza 80** %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

Poprawka

Ogólna stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach programu **wynosi 86** %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

Poprawka 19

Wniosek dotyczący rozporządzenia Załącznik I – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. Główne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego w okresie finansowania 2021–2027 są objęte działaniami w ramach pozycji P.1, P.2 i P.4. W szczególności demontaż rdzenia reaktorów jest ujęty w pozycji P.2. **Mniej istotne wyzwania ujęte są w ramach pozycji P.3, natomiast** pozycje P.0 i P.5 obejmują działania związane z **likwidacją**.

Poprawka

4. Główne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego w okresie finansowania 2021–2027 są objęte działaniami w ramach pozycji P.1, P.2., **P.3** i P.4. W szczególności demontaż rdzenia reaktorów jest ujęty w pozycji P.2. Pozycje P.0 i P.5 obejmują działania związane z **likwidacją**.

Uzasadnienie

Bezpieczne postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym i jego składowanie to krytyczne zagrożenia bezpieczeństwa jądrowego. Nie można ich kategoryzować jako „mniejsze wyzwania”.

Poprawka 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia Załącznik I – ustęp 5 – tabela 1 – pozycja P.3

Tekst proponowany przez Komisję

TABELA 1

#	Pozycja	Priorytet
P.3	Postępowan	II

ie
z wypalony
m paliwem
jądrowym

Poprawka

TABELA 1

#	Pozycja	Priorytet
P.3	Postępowan ie z wypalony m paliwem jądrowym	I

Uzasadnienie

Bezpieczne postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym to krytyczne zagadnienie bezpieczeństwa jądrowego. Nie można go kategoryzować jako „mniejsze wyzwanie”.

Poprawka 21

**Wniosek dotyczący rozporządzenia
Załącznik I – ustęp 7**

Tekst proponowany przez Komisję

7. ***Trwale*** składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych jest wyłączone z zakresu programu i ***musi zostać opracowane przez Litwę w krajowym programie gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.***

Poprawka

7. ***Mimo że trwale*** składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych jest wyłączone z zakresu programu ***na lata 2021–2027, w odpowiednim czasie Litwa i Unia powinny rozpocząć konsultacje dotyczące możliwości włączenia tych działań w zakres programu na mocy kolejnych wieloletnich ram finansowych.***

Uzasadnienie

Litwa nie była w stanie zgromadzić środków finansowych na trwale składowanie wypalonego paliwa jądrowego ze względu na wcześniejsze zamknięcie elektrowni jądrowej Ignalina, które stanowiło warunek wstępny członkostwa w UE. Unia, w ramach solidarności z Litwą, powinna uwzględnić trwale składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w ramach programów w przyszłych wieloletnich ramach finansowych, aby co najmniej wnieść wkład w finansowanie rozpoczęcia tych niezwykle kosztownych prac,

takich jak poszukiwanie odpowiednich lokalizacji, badania i wykopy.

UZASADNIENIE

Kontekst

Zamknięcie elektrowni jądrowej Ignalina jest wyjątkowym wyzwaniem dla europejskiego bezpieczeństwa jądrowego, zarówno ze względu na wielkość obiektu, jak i specyfikę techniczną reaktorów. W elektrowni w Ignalinie działały dwa reaktory RBMK 1500 chłodzone wodą, pochodzące jeszcze z czasów Związku Radzieckiego. Elektrownia powstała w czasie okupacji sowieckiej na Litwie i została zaprojektowana tak, aby obsługiwać znacznie większy obszar. Zadanie bezpiecznego i skutecznego zamknięcia tego obiektu zdecydowanie przerasta możliwości Litwy, biorąc pod uwagę wielkość i potencjał gospodarczy kraju. Protokół nr 4 do traktatu o przystąpieniu Litwy do UE przewidywał wymóg wcześniejszego zamknięcia przez Litwę obu reaktorów z poważnych względów bezpieczeństwa. Reaktory te – tego samego typu co reaktory w Czarnobylu – były moderowane grafitem i nie posiadały pełnej obudowy. Stwierdzono, że reaktory stwarzały duże zagrożenie ze względu na poważne błędy konstrukcyjne. Ze swojej strony Unia zobowiązała się do zapewnienia kluczowego wsparcia programu likwidacji, a także do udzielenia Litwie pomocy w sprostaniu wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem energetycznym po likwidacji elektrowni.

Proponowane rozporządzenie

Sprawozdawca z zadowoleniem przyjmuje proponowane rozporządzenie jako wyraz nieustającego zaangażowania Unii w to przedsięwzięcie. Uważa jednak, że konieczne jest dokonanie pewnych istotnych dostosowań, w szczególności w odniesieniu do zapewnienia odpowiedniego finansowania programu.

Dodatkowe finansowanie określone we wniosku

Sprawozdawca wzywa do zwiększenia wkładu UE w kolejnych wieloletnich ramach finansowych do 780 mln EUR. Co do tej kwoty zgodni byli wszyscy zainteresowani rozmówcy, z którymi sprawozdawca się spotkał: począwszy od urzędników państwowych na Litwie, zarząd elektrowni jądrowej, niezależnych ekspertów, po przedstawicieli Komisji i EBOR. Natomiast przedmiotem dyskusji były ramy czasowe przydziału środków. Chodzi o następującą kwestię: w obecnym wniosku (aby przydzielić 552 mln EUR w latach 2021–2027) nie uwzględniono faktu, że proces likwidacji bloku 2 rozpocznie się w 2026 r. i będzie trwał dłużej niż do końca 2027 r., a środki wystarczające na realizację tego zadania trzeba zgromadzić przed rozpoczęciem prac. W przeciwnym razie krajowy organ regulacyjny nie będzie w stanie udzielić zezwolenia na rozpoczęcie likwidacji reaktora bloku 2.

Należy pamiętać, że program likwidacji elektrowni Ignalina zbliża się do bardzo wymagającego etapu, a mianowicie do likwidacji reaktorów grafitowych w bloku 1 i 2. Jest to operacja nieodwracalna: demontaż i dekontaminacja wymagają planowego działania w

sposób ciągły, aby zapobiec ryzyku i zagrożeniom radiologicznym. Brak wystarczających środków spowodowałoby wstrzymanie demontażu bloku 2 na cztery lata, co znacznie zwiększyłoby łączny koszt całego projektu i zagrażałoby bezpieczeństwu jądrowemu Europy. Wykwalifikowani pracownicy straciliby pracę, a zakończenie likwidacji, planowane obecnie na 2038 r., trzeba by było przesunąć na późniejszy termin. Co więcej, wstrzymanie prac skutkowałoby kryzysem społeczno-gospodarczym w tym i tak już stosunkowo ubogim regionie Litwy. Odbiłoby się to także negatywnie na wizerunku UE na Litwie, która ze swojej strony należycie wykonała postanowienia traktatu o przystąpieniu – zamknęła elektrownię jądrową w Ignalinie przed terminem i wzorcowo przeprowadziła działania likwidacyjne.

Należy zauważyć, że – poza zakresem programu Ignalina – Litwa w dalszym ciągu ponosi ostateczną odpowiedzialność za rozwój i inwestycje w regionie Ignalina, który charakteryzuje się niskimi dochodami i najwyższą stopą bezrobocia w kraju, głównie ze względu na zamknięcie elektrowni jądrowej Ignalina, największego pracodawcy w regionie. Stanowi to poważne obciążenie dla kraju. Jest to również kwestia drażliwa pod względem politycznym, ponieważ region ten – a w szczególności miasto Visaginas, gdzie znajduje się elektrownia jądrowa – zamieszkują głównie mniejszości etniczne.

Sprawozdawca sugeruje również, że działania związane z upowszechnianiem wiedzy – choć niewątpliwie ważne – nie powinny prowadzić do przekierowania zbyt wielu zasobów z głównego celu jakim jest bezpieczna i terminowa likwidacja elektrowni jądrowej. Rozpowszechnianie wiedzy to cel uzupełniający (nie jest wymieniony w Protokole nr 4 dotyczącym ustanowienia programu Ignalina), a jego finansowanie nie zostało uwzględniane w istniejącym planie likwidacji. W związku z tym właściwe byłoby wprowadzenie odrębnego finansowania tego celu, aby zapobiec przekierowaniu zasobów z działań likwidacyjnych.

Stopy dofinansowania

Obecny wniosek Komisji dotyczący określenia maksymalnego progu dla współfinansowania UE na poziomie 80 % wprowadza nowy wymóg, który nie jest zgodny z Protokołem nr 4 (który przewiduje 100 % finansowania UE dla niektórych środków) ani z istniejącą praktyką (obecny stosunek współfinansowania UE – LT wynosi około 86 % do 14 %). Mimo podnoszonej tezy, że zwiększony wkład państwa członkowskiego zapewniłby lepsze wyniki, w swojej ocenie dotyczącej działań likwidacyjnych na Litwie, Słowacji i w Bułgarii, Komisja nie znalazła dowodu na jej poparcie i stwierdziła, że przy obecnym współczynniku współfinansowania realizacja programu Ignalina przebiega skutecznie i wydajnie oraz że „osiągnięte poziomy wkładu krajowego wydają się odpowiednie do utrzymania właściwej skuteczności.”

Od momentu rozpoczęcia programu Litwa wniosła wkład w wysokości około 14 % w bezpośrednie działania likwidacyjne. Jednak z uwagi na fakt, że niektóre działania powiązane (takie jak bezpieczeństwo fizyczne i przeciwpożarowe) nie są objęte programem Ignalina,

rzeczywisty wkład Litwy jest wyższy. Propozycja zwiększenia udziału Litwy do 20 % stanowiłaby znaczne obciążenie finansowe dla tego kraju i społeczeństwo uznałoby to za niesprawiedliwe, w szczególności biorąc pod uwagę, że Litwa w pełni wywiązała się ze swoich zobowiązań wynikających z traktatu o przystąpieniu, w tym doprowadziła do zamknięcia elektrowni w Ignalinie przed terminem. Obecny współczynnik 86 % do 14 % jest optymalny i mógłby stanowić punkt odniesienia dla przyszłych projektów.

Nie można też przyjąć w odniesieniu do Litwy innego argumentu za zwiększeniem wkładu krajowego, a mianowicie odniesienia do sprawozdania Trybunału Obrachunkowego i zasady „zanieczyszczający płaci”, ponieważ za decyzją o budowie elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie stał Związek Radziecki, a sama elektrownia miała zasilać dużo większy region. Obywatele Litwy od lat ponoszą również wyższe koszty energii w związku z wcześniejszym zamknięciem elektrowni jądrowej oraz koniecznością zwiększenia importu energii.

Zakres programu

Obecny wniosek Komisji nie obejmuje trwałego składowania wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych oraz nakłada na Litwę zasadniczą odpowiedzialność za składowanie i usuwanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów.

Sprawozdawca uważa, że w kontekście przyszłych wieloletnich ramach finansowych (WRF) program Ignalina powinien również przyczynić się do przygotowania trwałego składowiska odpadów jądrowych.

Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom, do której odnosi się wniosek, de facto umożliwia Unii wniesienie wkładu w szerokie spektrum projektów likwidacji, w tym w składowanie i usuwanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych. W motywie 13 tej dyrektywy wyraźnie wskazuje się, że Wspólnota współfinansuje różne działania likwidacyjne, w tym gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi. Definicje „gospodarki odpadami radioaktywnymi” obejmują, między innymi, składowanie i usuwanie.

Chociaż dyrektywa 2011/70/Euratom stanowi, że koszty gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi ponoszą osoby, które wygenerowały te materiały, przepis ten nie może być stosowany z mocą wsteczną do Litwy, która zamknęła elektrownię jądrową Ignalina zanim dyrektywa ta została przyjęta, i w związku z tym nie była w stanie zgromadzić wystarczających środków na składowanie i usuwanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych.

PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

Tytuł	Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013	
Odsyłacze	COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE)	
Data skonsultowania się / zwrócenia się o wyrażenie zgody	23.8.2018	
Komisja przedmiotowo właściwa Data ogłoszenia na posiedzeniu	ITRE 10.9.2018	
Komisje wyznaczone do wydania opinii Data ogłoszenia na posiedzeniu	BUDG 10.9.2018	
Opinia niewydana Data decyzji	BUDG 13.9.2018	
Sprawozdawcy Data powołania	Rebecca Harms 30.8.2018	
Rozpatrzenie w komisji	8.10.2018	5.11.2018
Data przyjęcia	21.11.2018	
Wynik głosowania końcowego	+: 61 -: 2 0: 0	
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Zigmantas Balčytis, Bendt Bendtsen, Xabier Benito Ziluaga, David Borrelli, Jonathan Bullock, Cristian-Silviu Bușoi, Jerzy Buzek, Edward Czesak, Jakop Dalunde, Christian Ehler, Fredrick Federley, Ashley Fox, Adam Gierek, Igor Gräzin, Theresa Griffin, András Gyürk, Rebecca Harms, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Jaromír Kohlíček, Peter Kouroumbashev, Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Christelle Lechevalier, Janusz Lewandowski, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Tilly Metz, Angelika Mlinar, Csaba Molnár, Nadine Morano, Dan Nica, Angelika Niebler, Morten Helveg Petersen, Miroslav Poche, Carolina Punset, Paul Rübig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Neoklis Sylikiotis, Dario Tamburrano, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Henna Virkkunen, Lieve Wierinck, Hermann Winkler, Anna Záborská, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho	
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Amjad Bashir, Soledad Cabezón Ruiz, Françoise Grossetête, Werner Langen, Olle Ludvigsson, Marian-Jean Marinescu, Clare Moody, Dennis Radtke, Davor Škrlec	
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Michael Detjen, Bolesław G. Piecha, Bronis Ropé	
Data złożenia	29.11.2018	

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

61	+
ALDE	Fredrick Federley, Igor Gräzin, Angelika Mlinar, Morten Helveg Petersen, Carolina Punset, Lieve Wierinck
ECR	Amjad Bashir, Edward Czesak, Ashley Fox, Zdzisław Krasnodębski, Bolesław G. Piecha, Evžen Tošenovský
EFDD	Dario Tamburrano
ENF	Christelle Lechevalier
GUE/NGL	Xabier Benito Ziluaga, Jaromír Kohlíček, Paloma López Bermejo, Neoklis Sylikiotis
NI	David Borrelli
PPE	Bendt Bendtsen, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Christian Ehler, Françoise Grosseletête, András Gyürk, Krišjānis Kariņš, Werner Langen, Janusz Lewandowski, Marian-Jean Marinescu, Nadine Morano, Angelika Niebler, Dennis Radtke, Paul Rübig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Vladimir Urutchev, Henna Virkkunen, Hermann Winkler, Anna Záborská
S&D	Zigmantas Balčytis, Soledad Cabezón Ruiz, Michael Detjen, Adam Gierek, Theresa Griffin, Peter Kouroumbashev, Miapetra Kumpula-Natri, Olle Ludvigsson, Edouard Martin, Csaba Molnár, Clare Moody, Dan Nica, Miroslav Poche, Patrizia Toia, Kathleen Van Brempt, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho
VERTS/ALE	Jakop Dalunde, Rebecca Harms, Tilly Metz, Bronis Ropë, Davor Škrlec

2	-
EFDD	Jonathan Bullock
ENF	Barbara Kappel

0	0

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się